

# Raadsvoorstel

|                      |                                                                                                                                  |                    |                |
|----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|----------------|
| <b>Raadsnummer:</b>  | <b>2020-076</b>                                                                                                                  | <b>Zaaknummer:</b> | <b>1073743</b> |
| <b>Onderwerp:</b>    | <b>Aanpassing Gemeenschappelijke Regeling Regio de Vallei</b>                                                                    |                    |                |
| <b>Korte inhoud:</b> | Dit voorstel en besluit handelt over de wijziging van de GR Regio de Vallei van een gemengde regeling naar een college regeling. |                    |                |

|                       |                   |                            |                               |
|-----------------------|-------------------|----------------------------|-------------------------------|
| <b>Datum B&amp;W:</b> | <b>13-10-2020</b> | <b>Portefeuillehouder:</b> | <b>Wethouder Dijksterhuis</b> |
|-----------------------|-------------------|----------------------------|-------------------------------|

## Voorstel

1. Met toepassing van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling besluiten tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling conform het voorliggende ontwerp, voor zover het de bevoegdheden van de gemeenteraad betreft inhoudende dat de raad niet langer bestuursleden van het openbaar lichaam Regio de Vallei aanwijst en raadsleden geen zitting meer kunnen hebben in het bestuur; zulks met ingang van 1 januari 2021;
2. Toestemming te geven aan het college van burgemeester en wethouders om met toepassing van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling te besluiten tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei, voor zover het de bevoegdheden van het college betreft;
3. Het geven van zienswijzen op de ontwerpbegroting en begrotingswijzigingen van de Gemeenschappelijke Regeling Regio De Vallei ingaande 1 januari 2021 te delegeren aan het college van burgemeester en wethouders.

## Samenvatting

De gemeenschappelijke regeling van Regio De Vallei is ontstaan in een tijd waarin de deelnemende gemeenten verschillende uitvoerende taken regionaal hadden belegd. Door opschaling en door het ontstaan van de Regio Foodvalley zijn de taken van de Regio de Vallei verengd tot samenwerking bij de uitbesteding van het verwerken van huishoudelijk restafval.

De huidige gemengde regeling van Regio De Vallei wordt als te zwaar ervaren, in verhouding tot het takenpakket. Het opheffen van Regio De Vallei zou echter als gevolg hebben dat er een Europese aanbesteding moet worden gedaan voor de verwerking van huishoudelijk restafval door de in de regio De Vallei deelnemende gemeenten. Het is waarschijnlijk dat de kosten na een nieuwe aanbesteding een stuk hoger zullen worden dan zij nu binnen het bestaande contract zijn. Daarnaast bestaat het risico dat het stoppen van het aanlevercontract door het opheffen van de gemeenschappelijke regeling zal leiden tot juridische stappen vanuit de verwerker van het afval (ARN) vanwege contractbreuk, omdat het aanlevercontract nog doorloopt.

Om deze redenen wordt voorgesteld om de constructie lichter te maken door van de gemengde regeling een collegeregeling te maken. Alle activiteiten in Regio De Vallei zijn collegebevoegdheden. Tevens wordt voorgesteld om de tekst van deze gemeenschappelijke regeling zoveel mogelijk te unificeren met de opbouw van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley.

## Inleiding

Regio De Vallei is een openbaar lichaam (met rechtspersoonlijkheid) dat is ingesteld door de raden en colleges van Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen. De gemeenschappelijke regeling is de publiekrechtelijke overeenkomst tussen de raden en colleges van deze gemeenten en wordt daarom aangeduid als een gemengde regeling. Deze juridische constructie is eind twintigste eeuw opgezet bij de oprichting van Regio West-Veluwe/Vallei (nu Regio De Vallei). Toentertijd werd een groot aantal activiteiten bij de regio ondergebracht. Voorbeelden daarvan zijn: GGD, Brandweer, Verkeer en Vervoer en Afvalverwerking.

In de loop van de tijd zijn bijna alle taken van Regio De Vallei elders ondergebracht. Alleen verwerking van afval is als product achtergebleven. Dit onderwerp omvatte:

- gezamenlijke aanbestedingen, contractbeheer en facturering (GFT+e, plastic, metaal en drankverpakkingen (PMD) en restafval;
- beleidsontwikkeling/uitwisseling en op ad-hoc basis projecten (GFT+e, PMD, restafval en andere stromen);
- aandeelhouderschap ARN (afvalverbrandingsinstallatie).

In 2019 zijn door een aantal besluiten van het regiobestuur de werkzaamheden binnen Regio De Vallei verder afgenomen:

- vervreemden van de aandelen ARN (dus opgeven van het aandeelhouderschap);
- facturatie van (gft)-verwerkers rechtstreeks naar gemeenten (dus buiten de regio om);
- de regiogemeenten zijn individueel aangesloten bij overheidsdeelneming Midwaste voor de verwerking van PMD.

Door afname van de taken en activiteiten binnen Regio De Vallei is de vraag gesteld of de bestaande constructie (openbaar lichaam onder de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, gemengde regeling) nog de meest passende vorm is en de Regio De Vallei wellicht opgeheven zou kunnen worden.

Om hier een besluit over te kunnen nemen zijn mogelijke scenario's opgesteld die inzicht geven in de gevolgen/consequenties van verschillende opties. Deze scenario's zijn de bij dit voorstel gevoegde memo uitgewerkt.

#### *De bestaande juridische constructie*

Vooruitlopend op het uitwerken van scenario's is bij de deelnemende gemeenten geïnventariseerd of er behoefte is om te blijven samenwerken op het gebied van afvalverwerking. Dit is het geval en dat heeft ook toegevoegde waarde: door samen op te trekken bij Europese Aanbestedingen heeft de regio voldoende volume om interessant te zijn voor aanbieders. Bij individuele gemeenten is de verwachting dat dat veel minder het geval is. Tevens is het gewenst om samen op te blijven trekken bij het contractbeheer en het volgen van ontwikkelingen in de markt en de verduurzaming van afvalverwerking en recycling.

Regio De Vallei is een openbaar lichaam (publieke rechtspersoon) onder de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Als gemengde regeling hebben raads- en collegeleden zitting in het algemeen bestuur. De regeling is vastgesteld door de raden en kan ook door de raden worden aangepast (wat eerder is gebeurd als gevolg van veranderingen in wetgeving). Om van de gemengde regeling een collegeregeling te kunnen maken moeten de raden besluiten om artikel 6 van de bestaande regeling zodanig te wijzigen dat raadsleden niet langer deel uit maken van het bestuur en vervolgens de colleges toestemming geven om bestuurlijk als collegeregeling verder te gaan.

Voor de leesbaarheid is er daarnaast voor gekozen om de tekst van deze gemeenschappelijke regeling qua structuur zoveel mogelijk te unificeren met de opbouw van de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley. Alle gemeenten van Regio De Vallei zijn ook deelnemer in de gemeenschappelijke regeling Regio Foodvalley. Daarmee wordt bevorderd dat de procedures rond begroting, rekening, kaderbrief eenduidig zijn en misverstanden of fouten worden voorkomen.

Tenslotte hebben enkele aanpassingen plaatsgevonden - zoals de aanpassing van termijnen voor het indienen van zienswijzen op de begroting en aanbidding van stukken aan gedeputeerde staten - die verband houden met de ophanden zijnde wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

### *Aanlevercontract huishoudelijk restafval*

Een zwaarwegend punt is dat voor de verwerking van huishoudelijk restafval door de Regio West-Veluwe/Vallei (nu genaamd Regio De Vallei) in 1994 een aanlevercontract zonder einddatum is aangegaan met ARN. Deze contractvorm is bij nieuwe contracten niet meer mogelijk, maar bestaande contracten zonder einddatum mogen door blijven lopen.

Elke vijf jaar heeft de regio de mogelijkheid dit contract tussentijds op te zeggen (met een opzegtermijn van twee jaar). Daarvan heeft de regio tot op heden geen gebruik gemaakt. De laatste keer dat het contract kon worden opgezegd (1 april 2018) is een grondige marktanalyse gedaan, op basis waarvan is besloten geen gebruik te maken van de opzegmogelijkheid. Kort samengevat waren de hoofdredenen daarvoor:

- de milieuprestaties van ARN zijn overwegend bovengemiddeld en nergens onder het gemiddelde. Op het gebied van duurzaamheid is ARN een van de betere afvalverbrandingsinstallaties van Nederland;
- de kosten van het verbranden van huishoudelijk restafval bij ARN zijn redelijk en het risico dat bij een aanbesteding de tarieven aanzienlijk hoger uit zouden komen is reëel;
- ARN heeft zich gedurende jaren opgesteld als betrouwbare partner, ook wanneer zich problemen voordeden.

Het is denkbaar dat bij een volgend moment waarvoor het aanlevercontract opgezegd zou kunnen worden (vóór 1 april 2023) soortgelijke overwegingen leiden tot dezelfde keuze.

De Regio De Vallei is de contractpartner is voor het aanlevercontract van huishoudelijk restafval. Zodra de juridische entiteit Regio De Vallei wegvalt (bijvoorbeeld omdat de gemeenschappelijke regeling wordt opgeheven), is er geen contractpartner meer. Dan is het nodig om de verwerking van huishoudelijk restafval opnieuw Europees aan te besteden.

Op basis van de resultaten van recente aanbestedingen met andere regio's is het niet ondenkbaar dat het aanlevertarief (aanzienlijk) hoger uit zou komen. Om die reden is het wenselijk om de juridische entiteit van de Regio De Vallei te behouden. Ook bestaat het risico dat contractbreuk met ARN kosten met zich meebrengt.

### *Delegeren van zienswijzen*

Het is de wens deze regionale samenwerking 'lichter' te maken. De reikwijdte is al beperkt tot uitvoeringstaken die bij het college liggen. Daarom wordt ervoor gekozen om de regeling om te vormen tot een collegeregeling. De instandhouding ervan is ingegeven door pragmatische argumenten en niet door de aard of omvang van de taken en/of daarmee verbonden risico's. Tegen die achtergrond is een logisch gevolg om het beheer en toezicht op de regeling eveneens bij het college neer te leggen. Daarom wordt voorgesteld om het wettelijk recht van de raad om zienswijzen op de begroting van de gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei te geven te delegeren aan het college. De raad wordt via de reguliere verantwoording door het college geïnformeerd.

### **Beoogd effect**

Het terugdringen van bestuurlijke drukte door het vereenvoudigen van besluitvorming en een betere scheiding van verantwoordelijkheid tussen raad en college.

### **Argumenten**

#### *1.1 Het handhaven van de gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei*

Opheffen van de bestaande gemeenschappelijke regeling leidt ertoe dat de regio wegvalt als contractpartner van ARN. De deelnemende gemeenten zullen dan ieder voor zich - al dan niet met gezamenlijke onderhandeling - een overeenkomst moeten sluiten. Gezien de omvang van de contracten is dan openbare aanbesteding waarschijnlijk noodzakelijk. Daaraan kleven risico's. Dit nog los van een eventuele claim wegens contractbreuk van de zijde van ARN.

### *1.2 De omvorming tot een collegeregeling*

Het aangaan van contracten is een college verantwoordelijkheid. Door zitting te hebben in het algemeen bestuur van deze gemeenschappelijke regeling raken raadsleden betrokken bij de besluitvorming over uitvoeringstaken van het college. In principe verdraagt zich een dergelijke uitvoerende rol niet met de kader stellende en toezichthoudende taak van de raad.

### *1.3 Delegeren van het geven van zienswijzen*

Het aangaan en beheren van contracten is een college verantwoordelijkheid. De Regio De Vallei heeft geen andere taak dan het contractbeheer met afvalverwerkers van restafval, gft en PMD. De verplichting van de raad om zienswijzen te geven op de begroting van de regio, leidt tot een onevenredige belasting van de raadsagenda.

## **Kanttekeningen**

Gemeenschappelijke regelingen worden door gemeenteraden in het algemeen met enige reserve bekeken omdat daarmee taken en bevoegdheden op afstand komen. Het zou niet logisch zijn om voor een beperkt doel zoals de uitbesteding van afvalverwerking een nieuwe gemeenschappelijke regeling aan te gaan. Eenmaal per 5 jaar - voor het eerst in 2023 - wordt het doorlopende contract met ARN opnieuw beoordeeld. Mochten er redenen zijn om het contract te beëindigen, dan kan ook de gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei worden heroverwogen

## **Financiën**

De reeds vastgestelde begroting van de Regio de Vallei voor 2021 blijft ongewijzigd.

## **Communicatie**

Publicatie van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling vindt plaats op de gebruikelijke wijze. De regeling wordt toegezonden aan gedeputeerde staten van Gelderland.

De gemeenteraden worden op regelmatige basis actief geïnformeerd. In 2023 vindt in het kader van de 5 jaarlijkse herbeoordeling van de overeenkomst met ARN en herbezinning plaats over de gemeenschappelijke regeling.

## **Vervolg**

Na uw besluit wordt de ontwerp gemeenschappelijke regeling door het college vastgesteld en deze treedt na publicatie op 1 januari 2021 in werking.

## **Bijlagen**

1. Concept gemeenschappelijke regeling Regio de Vallei 2021
2. Artikelsgewijze toelichting
3. Memo aan het algemeen bestuur Regio de Vallei met beschrijving van scenario's.

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,

de burgemeester,

mevrouw drs. R.C.B. de Jong

de heer mr. drs. G.D. Renkema

## RAADSBESLUIT

**Nummer: 2020-076**

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 13 oktober 2020;

gelet op artikel 40 lid 1 van de GR Regio de Vallei

*“Het dagelijks bestuur stelt een organisatieregeling voor de ambtelijke organisatie vast.”*

### **b e s l u i t :**

1. Tot wijziging van en met toepassing van artikel 40, van de gemeenschappelijke regeling, conform het voorliggende ontwerp. Voor zover het de bevoegdheden van de gemeenteraad betreft, houdt dit in dat de raad niet langer bestuursleden van het openbaar lichaam Regio de Vallei aanwijst en raadsleden geen zitting meer kunnen hebben in het bestuur; zulks met ingang van 1 januari 2021;
2. Toestemming te geven aan het college van burgemeester en wethouders om, met toepassing van artikel 40 van de gemeenschappelijke regeling, te besluiten tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regio De Vallei, voor zover het de bevoegdheden van het college betreft;
3. Het geven van zienswijzen op de ontwerpbegroting en begrotingswijzigingen van de Gemeenschappelijke Regeling Regio De Vallei ingaande 1 januari 2021 te delegeren aan het college van burgemeester en wethouders.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijkerk  
d.d. 12 november 2020,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN

de heer mr. drs. G.D. RENKEMA